

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Olgou Stránskou v právní věci žalobkyně: **S. B.**, nar. x, státní příslušnost Kyrgyzstán, t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová, zastoupené Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky**, pošt. schr. 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2017, č. j. OAM-70/LE-BE05-BE05-PS-2017, o zajištění,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2017, č. j. OAM-70/LE-BE05-BE05-PS-2017, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou podanou prostřednictvím žalovaného a doručenou zdejšímu soudu dne 22. 5. 2017 domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí, kterým jí byla ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) uložena povinnost setrvat v Zařízení pro zajištění cizinců v Bělé-Jezové až do 8. 8. 2017.

Žalobkyně namítla, že žalovaný nedostatečně posoudil možnost využití alternativních opatření a tak zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti. Žalovaný pouze uvádí, že vzhledem k pobytové historii žalobkyně by uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu nebylo účinné, čímž zatížil napadené rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti. Žalovaný odůvodnil svůj závěr o nemožnosti uložit zvláštní opatření velmi obecně, vycházel pouze z pobytové historie a nevypořádal se s individuálními okolnostmi jejího případu. Z napadeného rozhodnutí nevyplývá na základě jakých skutečností dospěl žalovaný správní orgán k závěru,

že žalobkyně v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude se správním orgánem spolupracovat, a proto je nutné ji zajistit. Již samotná skutečnost, že se dvakrát sama a dobrovolně dostavila na policejní pracoviště, přitom svědčí ve prospěch závěru, že bude v budoucnu řádně spolupracovat se správními orgány. Pokud žalovaný uvádí, že žalobkyně nebude spolupracovat se správním orgánem v azylovém řízení, měl tento závěr blíže zdůvodnit, což se nestalo. Žalovaný pouze zhodnotil, že vzhledem k pobytové historii je nutné žalobkyni zajistit, přičemž úplně opomněl skutečnost, že žalobkyně pobývala na území nelegálně jen 4 dny, přitom se snažila svou pobytovou situaci řešit ještě v době platnosti výjezdního příkazu. Ze žalobou napadeného rozhodnutí není zřejmé, z jakého důvodu by nestačilo umístění žalobkyně do pobytového střediska, případně uložení povinnosti osobně se hlásit na ministerstvu.

Žalobkyně rovněž uvedla, že byla v zemi původu podrobena fyzickému a psychickému násilí ze strany bývalého partnera, přičemž při jeho útocih skončila i v nemocnici s otřesem mozku. Namítá, že v napadeném rozhodnutí, ani v řízení předcházejícím vydání tohoto rozhodnutí, správní orgán vůbec nezohlednil její situaci a neprovedl pečlivé a individuální posouzení jejího zranitelného postavení, i přesto, že skutečnosti tomu nasvědčující správnímu orgánu sdělila. Jeví se jako svévolné, že žalobkyni popsané jednání nebylo vyhodnoceno ani jako prožité fyzické a psychické násilí. Proto navrhla zrušení napadeného rozhodnutí.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně byla dne 10. 4. 2017 zajištěna, neboť svým jednáním porušuje právní předpisy ČR i EU, když vědomě neoprávněně pobývala na území ČR bez platného víza či jiného oprávnění k pobytu a to ode dne 25. 2. 2017 až do dne 1. 3. 2017 a dále pak ode dne 7. 4. 2017 do dne 10. 4. 2017, kdy byla zajištěna poté, co se dostavila na Policii ČR, nadále zde pobývala a neučinila žádný krok k vycestování. Žalovaný po posouzení skutečností týkajících se žalobkyně a jejího dosavadního pobytu na území ČR a schengenského prostoru dospěl k závěru, že v jejím případě se lze oprávněně domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet, ačkoliv žalobkyně mohla požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve. K uvedenému závěru dospěl na základě skutečností, že žalobkyně pobývá na území ČR od konce února 2017 na tehdy platné litevské vízum, jehož platnost skončila dne 25. 2. 2017, a jiný doklad, nebo povolení, které by dotýčnou opravňovaly k pobytu na území ČR, nepředložila. Pobyt na území ČR se nesnažila žádným způsobem legalizovat, přičemž si byla vědoma svého protiprávního jednání i jeho možných důsledků. Během jejího pobytu na území ČR se mohla dostavit na příslušný orgán Policie ČR, či přímo do přijímacího střediska Ministerstva vnitra ČR a podat žádost o mezinárodní ochranu. Toto však neučinila a svou žádost o udělení mezinárodní ochrany podala až tehdy, kdy se stal reálným výkon správního vyhoštění díky jejímu zajištění Policií České republiky. Z jednání žalobkyně je tak zcela zřejmé, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána zcela účelově, a to především proto, aby se vyhnula správnímu vyhoštění a zajištění a mohla setrvat v České republice. Rizika vážné újmy při návratu do vlasti se žalobkyně neobávala a překážku vycestování při správním řízení o vyhoštění nesdělila. Proto navrhl zamítnutí žaloby.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně byla rozhodnutím Policie České republiky, č. j. KRPA-131875-12/ČJ-2017-000022 ze dne 10. 4. 2017 zajištěna podle § 124 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a umístěna do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová za účelem realizace správního vyhoštění. Následnou lustrací v evidencích policie ČR bylo zjištěno, že je vedena v evidenci nežádoucích osob ode dne 7. 3. 2017 do dne 7. 4. 2018.

Do protokolu o podání vysvětlení v rámci správního řízení o zajištění dne 10. 4. 2017 žalobkyně mimo jiné sdělila, že během svého pobytu v ČR bydlela v hostelu nedaleko stanice metra P., přičemž naposledy přebývala na F. u jedné paní. Žila z úspor, nyní však už nemá peníze. Chtěla si podat žádost o vízum, aby zde mohla být legálně, ale nevěděla, kde žádat. Nemohla vycestovat, protože neměla peníze a také proto, že měla zdravotní problémy po operaci, kterou prodělala v Kyrgyzstánu. Dne 6. 4. 2017 se i se zdravotními dokumenty dostavila na Policii ČR, kde jí však bylo řečeno, ať si nechá dokumenty přeložit. Následně zjistila, že překlad bude trvat 20 dní a s touto informací se opět dostavila na Policii ČR, kde byla následně dne 10. 4. 2017 zajištěna.

Dne 16. 4. 2017 podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany. V poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že má strach o svůj život, neboť v Kyrgyzské republice měla vztah se starším mužem kyrgyzské národnosti, který byl velmi vlivný a který měl styky s různými strukturami, včetně státních orgánů, např. policií apod. Začal se k ní chovat násilnický, takže od něj nakonec utekla do hlavního města. Ve městě si našla práci, ale její bývalý přítel ji díky svým známostem a stykům našel, přičemž i zjistil, kde bydlí a pracuje. Následně na ni pak často čekal po práci, násilím ji strčil do auta a odvezl za město, kde jí vyhrožoval a přemlouval jí, aby si ho vzala za muže, přičemž to vždy končilo tak, že ji zmlátil a udělal modřiny, nebo ji odvezl do nějakého bytu, který pronajal a kde to pak pokračovalo.

Dne 20. 4. 2017 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým uložil žalobkyni povinnost setrvat v Zařízení pro zajištění cizinců v Bělé-Jezové až do 8. 8. 2017. V odůvodnění uvedl, že v případě žalobkyně se lze oprávněně domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet, ačkoliv mohla požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve. Žádost o mezinárodní ochranu podala teprve tehdy, když se díky jejímu zajištění Policií ČR stal reálným výkon vyhoštění, které jí bylo uloženo. Z toho je zřejmé, že ač pobývala na území ČR, žádost o udělení mezinárodní ochrany podala teprve po svém zajištění Policií ČR a její jednání je tedy naprosto účelové. V rámci správního řízení o vyhoštění, resp. o zajištění dle zákona o pobytu cizinců, neuvedla žádný důvod, který by jí znemožňoval vycestovat z území ČR, což je v rozporu se skutečnostmi, které uvádí ve své žádosti o mezinárodní ochranu. Její žádost je tak zjevně účelová.

Dále žalovaný uvedl, že propuštěním žalobkyně ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany. V průběhu řízení o zajištění bylo též jednoznačně prokázáno, že se žalobkyně vyhýbala svým povinnostem, když dlouhodobě nerespektovala svou povinnost vycestovat z území EU. Z tohoto důvodu by uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu nebylo dle názoru správního orgánu účinné. O neúčinnosti zvláštního opatření svědčí nejen její naprosté nerespektování správního řádu i jí

uložených povinností, ale také její zcela účelové jednání. Je tedy zřejmé, že v jejím případě nelze uložení zvláštního opatření považovat za účinné.

Soud po zjištění, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou a včas, přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel se skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. O žalobě rozhodl soud bez nařízení jednání, jelikož účastníci nařízení jednání ve věci nepožadovali (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).

Podle ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu *„Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve“.*

Z tohoto ustanovení vyplývá, že pro zajištění podle ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je nutné kumulativní splnění následujících podmínek:

- 1) nemožnost účinného uplatnění zvláštních opatření
- 2) podání žádosti o mezinárodní ochranu v ZZC
- 3) „účelovost žádosti“

Soud se nejprve zaměřil na první z podmínek – nemožnost účinného uplatnění zvláštních opatření. Úvodem poznamenává, že pojem „účinné uplatnění“ zvláštních opatření je nutno chápat jako stav, kdy je zvláštní opatření schopno plnit svůj účel. Pro výklad první podmínky je tak nutno v první řadě vymezit účel zvláštních opatření. Úloha soudu je zjednodušena tím, že tento účel vymezil sám zákonodárce v ustanovení § 47 odst. 2 zákona o azylu, kde uvedl, že *„Ministerstvo může rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany (zvýrazněno soudem)“.* Z citovaného ustanovení je zřejmé, že účelem zvláštních opatření je zajistit zdárný průběh řízení tím, že se zabezpečí účast žadatele. Pro úplnost soud dodává, že „řízení ve věci mezinárodní ochrany“ je definováno v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o azylu jako *„řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany“*, přičemž je nepochybné, že rozhodnutím ve věci mezinárodní ochrany je toto řízení ukončeno.

Soud tak shrnuje, že k zajištění cizince je možné přistoupit pouze tehdy, pokud nelze jeho účast v řízení zabezpečit pomocí zvláštních opatření. Zároveň dodává, že tento závěr má oporu jak v jeho dosavadní judikatuře (srovnej rozsudek ze dne 5. 12. 2016, č. j. 44 A 26/2016-30), tak v judikatuře Nejvyššího správního soudu, konkrétně v rozsudku ze dne 22. 12. 2016, č. j. 7 Azs 269/2016-21, ve kterém NSS při porovnávání zvláštních opatření dle zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu uvedl, že *„Zvláštní opatření podle § 47 zákona o*

*azyly je přitom možné uložit, lze-li se důvodně domnívat, že bude dostatečné **k zabezpečení účasti žadatele v řízení** (zvýrazněno krajským soudem) ve věci mezinárodní ochrany. Účel zvláštních opatření podle § 47 zákona o azyly je tedy odlišný od účelu zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců, kterým je vycestování cizince z území, nikoli zabezpečení jeho účasti na správním řízení vedeném podle téhož zákona“.*

Poté, co dospěl k výše uvedeným závěrům, se soud zabýval tím, zda bylo v řízení zjištěno, že uložení zvláštních opatření by nebylo dostatečným prostředkem k zajištění účasti žalobkyně v probíhajícím řízení ve věci mezinárodní ochrany. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí věnoval rozsáhle zdůvodnění svého názoru, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla žalobkyní podána účelově, nicméně přesvědčivé odůvodnění, proč pokládá v jejím případě zvláštní opatření za neúčinná (a proč by jejím propuštěním ze ZZC byl, jak tvrdí, ohrožen průběh řízení ve věci mezinárodní ochrany), zde soud nevidí. Žalovaný na podporu svého závěru o neúčinnosti zvláštních opatření předkládá v podstatě dva důvody – účelovost žádosti o mezinárodní ochranu a nerespektování povinnosti vycestovat z území ČR.

Pokud jde o první důvod, pak soud konstatuje, že mezi účelovostí žaloby a neúčinností zvláštních opatření nevidí žádnou souvislost. Motivace k podání žádosti o mezinárodní ochranu totiž nemá prima facie žádný vztah k tomu, zda je nutné žalobkyni zajistit, aby byla zabezpečena její účast v řízení. Soud nevylučuje, že v konkrétních případech by takový vztah přesto mohl být, nicméně v projednávané věci žalovaný žádný takový vztah neprokázal.

Pokud jde o druhý důvod, pak soud rovněž nevidí souvislost mezi nelegálním pobytem žalobkyně, nerespektováním povinnosti vycestovat z území ČR a neúčinností zvláštního opatření. Má-li žalovaný na mysli, že z jejího nerespektování právního řádu lze dovodit, že nebude respektovat ani své povinnosti jakožto účastníka řízení ve věci mezinárodní ochrany, pak soud pokládá takovou argumentaci za nepřesvědčivou. Žalobkyně totiž jednoznačně projevila svůj zájem zůstat v ČR a nespolutrápce se správním orgánem v řízení ve věci mezinárodní ochrany (např. nedostavení se k pohovoru) by tak nebyla v jejím zájmu. Navíc je nuto zdůraznit, že skutkové okolnosti projednávaného případu obavy žalovaného nepodporují. Žalobkyně se totiž v době, kdy jí končila platnost výjezdního příkazu, opakovaně sama dostavila na Policii ČR, což svědčí spíše o jejím zájmu se státními orgány spolupracovat. Pokud se žalovaný obává, že by žalobkyně neopustila území ČR ani po případném zamítnutí její žádosti o mezinárodní ochranu, pak musí soud konstatovat, že tato otázka již leží mimo zákonem vymezený účel zvláštních opatření. Soud zde opakuje, že tímto účelem je *“zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany”* a nikoliv *„zabezpečení realizace vyhoštění žadatele po zamítnutí jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany“*.

Soud tak shrnuje, že v projednávané nebyla splněna první podmínka pro zajištění, a sice že nebyla prokázána nemožnost účinného uplatnění zvláštních opatření. Vzhledem k tomu, že pro rozhodnutí o zajištění musí být splněny současně všechny tři podmínky stanovené § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azyly, soud se již pro nadbytečnost nezabýval splněním ostatních podmínek.

Napadené rozhodnutí tedy v rámci soudního přezkumu neobstálo. Soud je proto jako nezákonné podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalovaný ve věci neměl úspěch a žalobkyni, které by jako úspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 24. května 2017

Olga Stránská, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Vlasáková